

Finansdepartementet
Via elektronisk høringsportal

Vår dato: 24. september 2026
Deres dato: 24. juni 2026
Vår referanse: POL/JN/-
Deres referanse: 26/3563

NOU 2026:9 Veien mot et bedre og mer forutsigbart skattesystem. Høring.

NHO Mat og Drikke viser til Finansdepartementets brev datert 24. juni 2026 vedrørende høring av NOU 2026:9 *Veien mot et bedre og mer forutsigbart skattesystem*.

Innledningsvis vil vi vise til høringsuttalelsen fra Næringslivets Hovedorganisasjon datert 17. september 2026, som vi i det alt vesentlige slutter oss til. Vi vil spesielt peke på at et konkurransedyktig skattesystem er blant rammevilkårene som er viktigst for å nå målet om et konkurransedyktig næringsliv som bidrar til høy verdiskaping. Norge står som NHO peker på, overfor store omstillingsbehov som krever styrket innovasjonsevne og mulighet for å bygge nye næringer og bedrifter. Innovasjon og teknologi vil spille en nøkkelrolle for fremtidig vekst, og vil kreve god tilgang på risikokapital og kompetanse.

Mat- og drikkenæringen (næringsmiddelindustrien) er Norges største fastlandsindustri og inngår i verdikjeder med sysselsetting og verdiskaping over hele landet. NHO Mat og Drikkes konjunkturrapport for 2026 viser at investeringsnivået i næringsmiddelindustrien har falt betydelig de siste årene. Samtidig har kapitalslitet vært høyere enn investeringene over en lengre periode, noe som på sikt kan svekke næringens produktivitet, konkurransekraft og omstillingsevne. Dette understreker betydningen av et skatte- og avgiftssystem som fremmer investeringer og langsiktig verdiskaping.

Forutsigbarhet er viktig for en næring med langsiktige investeringer i produksjonsanlegg, teknologi, produktutvikling og bærekraftsarbeid. Hyppige eller prinsipielt uklare endringer i avgiftssystemet vil skape økt usikkerhet og svekke investeringsviljen.

Næringsmiddelindustrien opererer videre i et marked som blant annet er preget av sterk internasjonal konkurranse, omfattende grensehandel og høy prisbevissthet blant forbrukerne. Derfor er utformingen av og satsene i merverdiavgiftssystemet og omfanget av særavgifter av spesiell betydning for næringens konkurransekraft, og disse må innrettes slik at det ikke svekker norske aktørers evne til å konkurrere med aktører i utlandet.

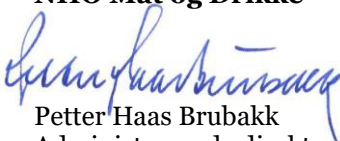
NHO Mat og Drikke støtter at merverdiavgiften i utgangspunktet er en fiskal avgift og prinsippene om et effektivt og robust merverdiavgiftssystem, men vil også understreke at avgiftssystemet heller ikke kan vurderes isolert fra situasjonen i andre land, og for næringsmiddelindustrien spesielt i de nordiske landene. Lav merverdiavgift på mat- og drikkeprodukter er vanlig i en rekke europeiske land. Norske forbrukere, mat- og drikkeprodusenter og dagligvarehandelen har siden 2001 tilpasset seg den lavere merverdiavgiften på næringsmidler, bedre kjent som matmomsen, selv om denne er hevet ved flere anledninger siden 2001.

Sverige reduserte 1. april 2026 merverdiavgiften på næringsmidler fra 12 til 6 prosent, riktignok som et midlertidig tiltak. Foreløpige vurderinger i Sverige viser at momsreduksjonen i stor grad har slått ut i lavere matpriser for svenske forbrukere, og dermed økt prisforskjellene på mat- og drikkevarer mellom Norge og Sverige ytterligere. Kombinert med vesentlig høyere norske særavgifter på en rekke produkter forsterkes dermed insentivene til den allerede betydelige norske grensehandelen i vårt nærmeste naboland.

NHO Mat og Drikke vil derfor fremholde behovet for at myndighetene foretar en helhetlig vurdering av hvordan avgiftsnivåer påvirker konkurransekraften i norsk mat- og drikkenæring. Dette gjelder særlig i lys av at regjeringen så langt ikke har fulgt opp sitt eget initiativ om et arbeidet som kartlegger årsaker til og mulige tiltak mot grensehandel.

Skattekommisjonens prinsipielle utgangspunkt om at merverdiavgiften først og fremst er en fiskal avgift underbygger at det må utvises varsomhet med å benytte merverdiavgiftssystemet til å oppnå sektorpolitiske formål. NHO Mat og Drikke har merket seg at sektormyndigheter med jevne mellomrom tar til orde for det som omtales som sunn skatteveksling. Dersom en slik skatteveksling søkes oppnådd gjennom differensierte merverdiavgiftssatser basert på ernæringsmessige vurderinger, vil det etter vår oppfatning, undergrave merverdiavgiftssystemets fiskale formål, skape uoversiktelige avgrensningsutfordringer og gjøre regelverket vesentlig mindre forutsigbart og mer komplisert for både næringslivet og forvaltningen.

Med vennlig hilsen
NHO Mat og Drikke

Petter Haas Brubakk
Administrerende direktør